

Nortzuk gara?

Hona gure nortasunaren
ezaugarri batzuk

Cáritas

Bizkaia

Nortzuk gara?

Hona gure nortasunaren ezaugarri batzuk

Hitzaurrea

Jarraian datorrena ez da Caritas zer dan edo zer izan behar dauan azaltzen dauan aurkezpen zorrotza. Badagoz azalpen zabalagoa emoten daben beste agiri batzuk; esate baterako, “Caritasen nortasunaren ganeko gogoeta” izenekoa eta konfederazioaren 1997ko batzarrean onartu zana. Caritasen Elizbarrutiko Kontseilua ohartu zan gure nortasuna sendotu eta janzteko beharrezkoa zala eguneroko lana erraztuko eban tresna xumea eta erabilterraza emotea. Batzorde bati agindu eutson lana eta, hasierako zirriborroari aldaketa batzuk egin ostean, 2000ko martxoaren 27an azken testua onartu eban.

Testu horren bidez hauxe lortu gura dogu:

- “Guztion proiektua” izeneko lana osotu; horretarako gure erakundearen filosofia bereziaren aldeko azalpena erabiliko dogu. “Proiektua”ren lerroetan argi ikusi daitekean filosofia da, baina komenigarria izango litzateke beste testu baten argi eta garbi batzea Bizkaiko Caritasen estrategietarako erabakien norabidea markatzeko.

- Bololuntarioen eta kontratatutako pertsonen Caritasen nortasunaren ganeko gogoeta egin daien erraztea. Ez dogu ezer barririk esango; baina, nahiz eta orain arte be landu doguzan, markatu egin gura doguz oraindik gure ardura eskatzen dabezan elementuak.

Garrantzitsuak izan daitekezan ezaugarri batzuk onartzea baino zeozer gehiago gura dogu. Ez doguz buruz ikasi behar, ezta horreen ganeko filosofia eta eztabaida itzeletan sartu behar be. Beste barik, bihotzagaz irakurri behar doguz; horreen ganean gogoetak egin eta eurekin otoitz egin, apurka-apurka esangura geureganatzen dogula. Ideia horreek gure jokabidea, gure jarduna eta gure programak bideratzen dabezanak izan daitezala gura dogu, ziur gagozalako, Kristogaz batera lan eginez gero eta bere Ebanjelioan sinistuz gero, lan handia egin daikegula.

Joseba Segura Etxezarraga

Gotzainaren ordezkaria

1. Caritas, Jainkoaren maitasunaren seinale

Caritas ez da gaztelerazko berba. Dana dala, izen hori aukeratu dogu hasiera-hasieratik, izenetik bertatik, kristau fedea azpimarratu gura dogulako. Berba horregaz Jainkoak gizaki bakotxagatik sentitzen dauan maitasun eskuzabala adierazo gura dogu. "Berak maitatu euskun lehenengo" esan eban San Joanek. Jainkoak gizaki bakotxa osotasunean garatu daitela gura dau, eta hori lortzean, gaiztakeria, sufrimendua, zapalkuntza eta zentzubakokeria ez dirala behin betiko errealitateak ikustea. Hau da, aldatu egin leikez, eta Jesusen ereduak (gugatik hila eta berpiztua) hori erakusten dau. Lekukotza hori da Aitaren Caritasen frogarik onena. Jainkoaren maitasunaren esperientziak batzen dau sinestedunen alkartea, Eleiza. Horixe da, era berean, Caritas erakundearen sorrerako esperientzia. Bertatik, danon Aitak besteak, batez be sufritzen dabenak, maite dituala konturatzen gara. Bertatik, besteak maitatu egin behar ditugula konturatzen gara, ez guretzat atseginak diralako, edo arrazoia emoten deuskuelako, edo hobeto sentitzen laguntzen deuskuelako, baizik eta gure giza duintasun bera dabelako. Caritasen izaeraren eta ekintzen alderdirik sakonena fede horren esperientziatik bakarrik ulertu leike. Horrexegaitik behar dogu kristau espiritualitatea, hain zuzen be, gure jatorriagaz leialak izateko.

2. Caritas, Eleizaren eginbeharraren parte

Eleizak hiru eginbehar ditu: Kristo salbatzaile legez iragarri, Jainkoaren ekintza gure historian ospatu eta Ebanjelioaren arabera bizi. Berba, liturgia eta lekukotza. Derrigorrezko alderdiak dira alkartearen bizitzan, baina erakunde eta zerbitzu bakotxak jagokon neurrian garatu behar ditu. Gure erakundean, Caritasen, lekukotzari emoten deusagu garrantzi gehien. Gure Bizkaiko Eleizan pobreen alde eta bazterkeriaren kontra kristauen konpromisoa bultzatzeko bitartekoa gara. Eginbehar hau kristau lekukotzaren funtsezko alderdia da, baina ez da hor geratzen. Caritasegaz zerikusia ez daben hainbat lagun eta alkartek, euren jokabide eta bizitzeko moduagaz, Jesusen jarraitzaile izateko beste ikuspuntu eta aukera batzuk erakusten deuskuez. Hain zuzen be, Eleizaren barruan dagozan konpromiso eta sentsibiltate ugari eta desbardin horreek Eleizaren aberastasunik handienetarikoa osotzen dabe.

3. Caritas, "maitasuna" bultzatuz jomugan "justizia" izanik

"Pobreen aldeko aukerak" justizia eskatzen dau, baina baita "karitatea" be. "Karitate" berbak galdu egin dau lehenago eukan izen ona, baina, kristau tradizioan, baztertu ezin ditugun hainbat esangura izan ditu (ikusi I. puntua). Justizia dinogunean, pertsona bakotxaren eta pertsona guztien eskubideen eta duintasunaren aintzatespen teoriko eta praktikoa esan gura dogu. Jomugan justizia izan barik, hau da, ondasun sozialen eta ekonomikoen bidezko banaketa, karitatea hipokrita izan leike eta kontrako eragina sortu. Baina karitate barik, justiziaren jomugak razionalista eta giza izaerarik bakoa izateko arriskua dauka. Desbardintasunak justifikatzeko "bakotxak merezi dauana dauka" esatea eragin leike. Karitateak desbardintasunaren kontrako burruka eragiten dau, oinarri moduan gizaki guztiek, batez be, beharizanean dagozanek, maitatuak izatea merezi dabela jakinda. Hori dala eta, karitateak justiziaren eskakizunak zehazteaz ganera, eskakizun horreek zabaldu egiten ditu, izan be, munduarentzat "arrazoizkoa" izango litzatekeena baino justizia hobe eskatzen dau. Karitateak, ondo ulertuta, inplikazio sozio-politikoak ditu, eta horrek beharrezkoak diran eginbeharrak dakar: pobreen eskubideak defendatzea, eskubide horreen urratzeak salatzea, pobreen beharizanak konpontzeko jarraibideak proposatzea eta beharrezkoak diran aldaketak martxan jartzeko laguntasuna emotea. Eginbehar horreei ekiteko, sano garrantzitsua da Caritasek bere independentzia gordetzea botere politiko eta ekonomikoei jagokenez. Aukera-desbardintasun honeen eragile dan sistema kolokan jartzean, karitateak justizia eta pekatuzko egituren eraldaketa lortzeko ahaleginak egiten ditu. Eginbehar horretan hainbat alkartegaz egiten dau behar, bai eleiza barruko alkarreak bai eleizatik kanpokoakaz.

4. Caritas, alkarte kristau zehatzen bizimoduan errotuta

Caritasek lotura sendoak ezarri behar ditu lekuan lekuko alkarreakaz, horreetatik sortu eta euren konpromiso eraldatzaileak animatzen dau eta. Ez da nahikoa Bizkaiko Eleizagaz lotura abstraktu edo formal hutsa izatea. Eleiza hori alkarte zehatz batzuetan bizi da, Kristo berpiztua iragarri, fedea amankomunean ospatu

eta euren auzo edo herriaren bizi baldintzak hobetzeko lan egiten daben alkarteetan. Caritasek alkarte horreekaz daukan lotura gure izaeraren bereizgarririk garrantzitsuenetarikoa da. Alkarte horreetatik hainbat ekimen sortzen dira, bai eta ekimenok martxan jartzeko bitartekoak be, hau da, gure bizi eta aberastasun iturri diran boluntarioak. Alkarte horreek dira lekuan lekuko arazoak eta pertsona bakotxaren egoerak hurbiltzen deuskuezanak. Alkarteok dira, azken baten, hartu dogun aginduaren eta gure indarraren jatorria. Caritas ezin da ulertu ez badago alkarte zehatzen bizimoduan errotuta eta ez badator bat alkarte horreek animatzen dituan ministerio pastoralagaz. Era berean, ezin dogu ulertu lekuan lekuko eleizbarrutiko Eleiza (Gotzainaren zuzendaritzapean) osotzen daben alkarteen arteko harremanetik kanpora. Parrokietako, sektoreetako eta bikaritzetako Caritas guztiek alkartuta egon behar dabe Proiektu Bateratua, Eleizbarrutiko Eleiza osoaren konpromisoaren adierazpidea, sustatzeko. Horixe da, hain zuzen be, Eleizbarrutiko Caritasen oinarria. Eleizbarrutiko Caritasek, inguruko eleizbarrutiko alkarteetako Caritasakaz batera, Euskadiko Caritas osotzen dau, betibe, gizarteko eta eleizako amankomuneko egoerei aurre egiteko ekintza-lerro berberak erabilteko asmoz. Gainera, Espainiako eleizbarrutietako Caritasen konfederazioan, Caritas Españolan, hartzen dau parte. Konfederazio horrek, aldi berean, Caritas Internationalis-en hartzen dau parte.

5. Caritas, pobreen zerbitzura baliabide xumeak erabiliz

Vatikanoko II. Kontzilioaren ostean, Eleizak indarrez azpimarratu dau pobreen zerbitzura egoteak daukan lehentasuna. Guk "pobreen aldeko lehentasunezko aukera" gure funtsezko inspirazio bihurtu gura dogu. Ez dogu gura "pobreen alde" lan egin; "pobreakaz" eta "pobreen ondoan" egin gura dogu lan. Guk jarraipena emon gura deusagu Jesusen lanari, hau da, Jesusek pobreen artean egin zituan seinaleak gaur eta hemen eguneratu. Eginbehar horretarako gure ahaleginak eta bitartekoak ipinten ditugu. Bitarteko egokiak aukeratzea be oso garrantzitsua da. Kristok pobreen zerbitzura egotera animatzeaz ganera, zerbitzu hori baliabide xumeakaz egin daigun gura dau, horixe jagoko-eta pobre izatera deitutako

Eleizari. Alkarteak gure eskura jartzen dituan baliabideak modu eraginkorrean erabili gura ditugu, baina ezin gara "eraginkortasunaren" eta razionalizazioaren tiraniaren menpe egon. Filosofia hori dala eta, oso kontuan izan behar ditugu Caritasen ekintzen ezaugarriak.

6. Caritas, boluntarioen lanean oinarritua

Boluntarioak funtsezkoak eta ezinbestekoak dira gure erakundean. Boluntarioen lanak ezerk baino hobeto erakusten ditu Jainkoaren maitasunaren dohaintasuna eta danori on egiteko konpromiso eskuzabala. Caritasen berezitasun hori argi ikusten da gure boluntarioek lan egiteko daukien prestutasunean. Boluntarioak Ebanjelioaren seinale ditugu norbere interesaren bilaketa nagusi dan mundu honetan eta dana erosi edo saldu egin leitekeela uste dabenen mundu honetan. Profesional espezializatuak behar-beharrezkoak dira programa eta jarduera konplexuak sustatu eta garatzeko. Baina beharrizan horrek ezin dau ezkutatu ez desitxuratu Eleizaren bizitzan funtsezkoa dan kontzeptua: benetako giza alkarre legez funtzionatu gura dauan gizarte baten ordaindu barik, norbere kabuz eta eskuzabaltasunez egindako lanak daukan garrantzia. Ganera, boluntarioari, jagokon garrantzia emotea, beraren ahaleginak gorai patuz eta beraren prestakuntza bultzatuz, modu eraginkorra da edozein erakundek burokratizatze ko daukan arriskua saihesteko.

7. Caritas, guztiaren ganetik giza harremanen kalitatea zainduz

Karitate eta gizarte ekintzan badago arrisku bat: txartoen dagozan pertsonak eta giza taldeak lagundu beharreko "kasu" lege z hartzea. Horrek hotzitu eta teknifikatu egingo leuke laguntza-harremana, bai ekintza tradizionaletan bai gizarte zerbitzuetako sistemarik modernoetan. Caritasentzat pobreak eta baztertuak, batez be, gizakiak dira, erabaki helduak hartze ko eta norbere biziaren kontrola eroate ko gaitasuna garatu gura dab en pertsonak. Badakigu karitate eta gizarte ekintzaren elementurik garrantzitsuena giza harremana dana. Giza harremanak bultzatu eta landu behar ditugu, desbardinaren aurrean errespetuaren eta laguntzaren espiritualitatea garatuz.

8. Caritas, beste karisma batzuen berezitasuna errespetatuz

Caritasek ez dau justiziaren aldeko eta pobreziaren kontrako kristau testigantza agortzen. Alkarte erlijiosoek, bizitza konsagratuko institutuek, talde eta mugimendu batzuek, erakunde, alkarte eta lekuko eredugarriek behin eta barriro erakusten deuskue euren bizitza eta konpromisoagaz kristau testigantza ezin dala gure jardueretara mugatu. Ezin dogu ahaztu Caritasen historia laburra dala Eleizaren bizitzan izan diran karitatezko 2000 urteak kontuan hartu ezkeror. Dana dala, eta karisma bakotxaren eta ekimenen aniztasunetik abiatuta, Caritasek karitate eta gizarte arloko ekintzen eremuan ekimenak koordinatzeko ahalegina egin behar dau. Koordinazio hori ezin da inposatu. Jendea biltzeko gaitasuna ez dau goi mailako agindu batek bermatzen. Eguneroko ahaleginagaz irabazi behar da: gure erakundetik kanpo sortutako proiektu eta programak aintzat hartuz, beste talde eta alkarte batzuen ahaleginei balioa emonaz, kalitatezko zerbitzuak eginaz, holan, beste jarduera batzuen eredugarri izateko...

9. Caritas, herri guztietara zabaldua

Bizkaiko Caritasen ekintza-eremua eleizbarrutiaren lurraldea da. Halandabe, mundu honetan danok gagoz alkarren menpe; hori dala eta, pobreziaren kontrako burruka honetan geure arazotzat hartu behar ditugu gure mugetatik harago dagozan neba-arreben arazoak. Maitasun kristaua beste herri batzuen beharrizanetara zabaldu behar da, eta are gehiago gure ongizatea hareen sufrimenduaren ganean eraikita dagoanean (SRS 16). Ez bageuntse kasurik egingo, Jesukristo, maitasun unibertsalaren bultzatzailea, ukatuko geunke. Nazioarteko lankidetzan jarduten daben beste erakunde batzuk errespetatuz eta erakunde horreekaz alkarlanean, herrialdeen arteko benetako anaitasuna eraiki gura dogu kristau alkartean eta gizartean: hareen egoera ezagutarazoz; garapena sustatzeko edo hondamendi-egoerak arintzeko ekimenak bideratuz; miseriatik ihes eginaz, bizimodu duinagoaren bila gurera datozenak hartuz; eta, batez be, hondamendirik handiena gizateriaren zatirik handienak, askoren ardurabakokeriaren aurrean, jasan behar dauan txirotasun egoera dala gogorarazoz.

